

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีพื้นบ้าน เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและลักษณะนิสัยของเยาวชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านจวงจัว และชุมชนบ้านทุ่งหลวง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ศึกษา สํารวจและจัดระบบข้อมูล เกี่ยวกับความพร้อม (ความเชื่อและทัศนคติ) ของผู้ปกครอง ครู เด็กนักเรียน และปราชญ์ชาวบ้าน ในการส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียน ได้พัฒนาคุณธรรม ยธรรม องค์ความรู้ เทคนิค และวิธีการสืบทอดดนตรีพื้นบ้าน (สะล้อ ซึง ซอ) และเพลงพื้นบ้าน (กร้าว จ้อย)
- พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริม ทั้งด้านเนื้อหาสาระ แนวการสอน และตารางกิจกรรมของกลุ่มดนตรีพื้นบ้าน (สะล้อ ซึง ซอ) และเพลงพื้นบ้าน (กร้าว จ้อย)
- ศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน
- ทดลองจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชน โดยใช้ดนตรีและเพลงพื้นบ้าน โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้านและผู้ปกครอง

โดยทำการศึกษาทดลองครอบคลุมพื้นที่ 2 ชุมชน คือชุมชนร่องจัว และชุมชนทุ่งหลวง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ซึ่งแบ่งการศึกษาวิจัยออกเป็น 2 ช่วงคือ

ช่วงที่ 1 ศึกษา สํารวจและจัดระบบข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพชุมชน รวมทั้งพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและลักษณะนิสัยของเยาวชน

ช่วงที่ 2 ทดลองจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชน โดยใช้ดนตรีและเพลงพื้นบ้าน โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้านและผู้ปกครอง

โดยการศึกษาพบว่าองค์ความรู้ที่จะสามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมได้นั้นรวม 3 ประเด็น คือ ด้านพิธีกรรม ดนตรีพื้นบ้าน และ วรรณกรรมท้องถิ่น คำว จ้อย ซอ และการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นดังกล่าวมาใช้ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เด็กนั้น สามารถฝึกให้เด็กที่มีความก้าวร้าว ขาดความอดทน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นคนเรียบร้อยและมีความอดทนขึ้น เช่น กรณีของ ค.ช. เอกพจน์ ไบอุบล และเด็กหญิงสายฝน ฟองแก้ว ทั้งคู่มีนิสัยก้าวร้าวขาดความอดทนไม่มีระเบียบ เมื่อเข้าร่วมโครงการและเล่นดนตรี กลับเป็นคนเรียบร้อยมีความอดทนขึ้นและได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนให้เป็นหัวหน้าห้อง

ส่วน แนวทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเยาวชนนั้นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายตั้งแต่
เด็กนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และผู้รู้ในท้องถิ่น โดยทุกฝ่ายต้องตระหนักถึงปัญหาร่วม
กัน ช่วยกันร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ ติดตาม กิจกรรมหรือการดำเนินงาน
เพื่อให้การจัดกิจกรรมมีความต่อเนื่อง และยั่งยืนต่อไป